

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۵۰۴۵

چاپ اول

ISIRI

15045

1st. Edition

مداخلات پرستاری - کمک به مددجو/ بیمار
هنگام راه رفتن با عصای زیر بغل - آیین کار

**Nursing Interventions – Assisting Client/
Patient for Walking by Crutches- Code of
practice**

ICS :11.020

به نام خدا

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان مؤسسه* صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذیصلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که مؤسسه استاندارد تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱ کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بینالمللی بهره گیری می شود.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سا زمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، مؤسسه استاندارد این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این مؤسسه است.

* مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

- 1- International organization for Standardization
- 2 - International Electro technical Commission
- 3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrology Legal)
- 4 - Contact point
- 5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

« مداخلات پرستاری - کمک به مددجو / بیمار هنگام راه رفتن با عصای زیر بغل - آیین کار »

رئیس:

میرزا بیگی، غضنفر
(کارشناس ارشد کار آفرینی)

دبیر:

سالمی، صدیقه
(کارشناس ارشد آموزش پرستاری)

سمت و / یا نمایندگی

رئیس کل سازمان نظام پرستاری کشور

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاون فنی سازمان نظام پرستاری کشور

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

بیاتی، زهرا
(کارشناس پرستاری)

سوپروایزر آموزشی بیمارستان خاتم الانبیا

بکویی، زهره
(کارشناس پرستاری)

سوپروایزر آموزشی بیمارستان امام حسین (ع)

پروین، لیلی
(کارشناس ارشد آموزش پرستاری داخلی جراحی)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری کشور

جعفری، سید یعقوب
(کارشناس ارشد بیهوشی)

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی گلستان

رضوی، مریم
(کارشناس پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری
کشور

شمسی، شمس الدین
(کارشناس ارشد پرستاری بهداشت جامعه)

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

مصطفوی، اشرف
(کارشناس ارشد پرستاری بهداشت جامعه)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری
کشور

نجاتیان، احمد
(کارشناس ارشد بهداشت)

معاون فرهنگی سازمان نظام پرستاری کشور

طاهری، وحید
(کارشناس پرستاری)

پرستار بیمارستان شریعتی مشهد

پیش گفتار

استاندارد " مداخلات پرستاری - کمک به مددجو/ بیمار هنگام راه رفتن با عصای زیر بغل - آیین کار " که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط به موجب بند ۵ ماده ۳ قانون سازمان نظام پرستاری مصوب ۸۱/۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی توسط سازمان نظام پرستاری تهیه و تدوین شده و در سی و هفتمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۸۹/۱۰/۲۶ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

۱- بلک و هوکس. پرستاری داخلی و جراحی . ترجمه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ۱۳۸۵. تهران جامعه نگر ، سالمی .

۲ - سازمان نظام پرستاری . استاندارد های خدمات پرستاری . تهران .. ۱۳۸۵

۳- شمس ، شمس الدین. مارکانی ، عبدالله . اشنائی با حرفه پرستاری. انتشارات مهرامیرالمومنین ، ۱۳۸۴

۴- اولریچ . مراقبت های پرستاری، اولریچ . اعضای علمی دانشگاه پرستاری مامائی شهید بهشتی. ۱۳۸۴

5- Jadith schilling. *Nursing Procedures*. Fifth Edition. 2009

6 - Karen, Holland. *Mini Encyclopaedia of nursing*. 2005

7 - Smeltzer, Suzanne C. Hinkle, Janice L. Brunner and Suddarth . *Textbook of Medical – Surgical Nursing* . 11th Edition, Philadelphia: Lippincott Co., 2010

8 - Linda Q. Thede. *Informatics and nursing*. Second Edition: 2003

9 - Dorland, William. *Dorland Medical Dictionary*. 25th ed. 2003

مداخلات پرستاری - کمک به مددجو/ بیمار هنگام راه رفتن با عصای زیر بغل - آیین کار

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، شناسایی و اجرای اصول کلی مداخلات پرستاری در کمک به مددجو/ بیمار هنگام راه رفتن با عصای زیر بغل به منظور انتقال وزن از یک یا هر دو پا، به دست یا بازو در مددجویان/ بیماران ناتوان و نمایش طرح گام به گام این خدمت جهت بهبود کیفیت کار، پیشگیری از خطاهای احتمالی و همچنین امکان اجرای یکسان خدمات می باشد.

این استاندارد برای موارد زیر کاربرد دارد :

الف- در کلیه بخش های عمومی و تخصصی و اورژانس در صورت نیاز به این خدمت برای ارائه مراقبت های پرستاری یکسان و روشن.

ب- در مراجع قضائی به منظور سندی قیاسی برای بررسی کیفیت اقدامات انجام شده .

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود.

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه های بعدی آن مورد نظر است.

استفاده از مراجع زیر برای کاربرد استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹، مداخلات پرستاری- شستن دست ها- آیین کار

۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۴۲، مداخلات پرستاری- گزارش نویسی - آیین کار

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و/یا تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۳

پرستار^۱

فردی که موفق به کسب دانشنامه کارشناسی در رشته پرستاری گردیده است .

۲-۳

بهبود^۱

فردی دارای دیپلم بهیاری که تحت نظارت کلی دریک واحد بهداشتی ودرمانی در فعالیت های پرستاری همکاری داشته وهمچنین ممکن است در زایمان های طبیعی زنان باردار کمک نموده واز مادران ونوزادان مراقبت نمایند.

۳-۳

کمک پرستار^۲

فردی دیپلمه که طی یک دوره آموزشی مرتبط ، آموزش های لازم در زمینه انجام اموری از قبیل اجرای دستورات بهداشتی ودرمانی و کمک به پرستاران وبهبوداران را فرا گرفته وتحت نظارت کلی این خدمات را در بیمارستان جهت مددجویان / بیماران ارائه می دهد.

۴-۳

مددجو/بیمار^۳

شخصی که برای دریافت خدمات درمانی به یکی از مراکز بهداشتی /درمانی مراجعه می کند .

۵-۳

پاراپلژی^۴

منظور همان فلج اندام های تحتانی است.

۶-۳

آرتریت^۵

منظور همان التهاب مفاصل است.

۷-۳

عصای زیر بغل^۶

این وسیله معمولا برای کسانی تجویز می شود که دارای ضعف یا صدمه در اندام های تحتانی می باشند. چوب های زیر بغل وزن را از روی یک یا دو پا بر داشته و به مددجویان/بیماران این توانایی را می دهند که به وسیله دستها و بازوهایشان، خود را حمایت کنند. بیمار برای بکارگیری این وسیله نیازمند داشتن تعادل و بنیه جسمانی و قدرت کافی در اندام های فوقانی می باشد. عصاها در سه نوع مختلف وجود دارند که بسته به موقعیت مددجو/بیمار انتخاب می شوند : عصاهای زیر بغل استاندارد چوبی و آلومینیومی، عصاهای آرنجی، عصاهای پلت فرم.

-
- 1 - Licensed Practical Nurse/LPN
 - 2 - Assistant Nurse
 - 3 - Patient /Client
 - 4 - Paraplegia
 - 5 - Arthritis
 - 6 - Crutch

عصاهای زیر بغل استاندارد^۱

این عصاهای زیر بغل دارای یک پد نرم در قسمت بالایی بوده که در قسمت زیر بغل مددجو قرار می گیرد و یک دستگیره در ناحیه کف دست بیمار دارد. عصاهای زیر بغل استاندارد چوبی و آلومنیومی، در مددجویان/بیمارانی که پیچ خوردگی، در رفتگی و یا گچ گرفتگی در اندام تحتانی دارند؛ استفاده می شود.

شکل ۱- عصای زیر بغل استاندارد

عصای زیر بغل آرنجی^۲

این عصاها به دلیل داشتن یک نیم حلقه که در قسمت بازوی مددجو/بیمار قرار میگیرد، در مددجو/بیماران فلج اندام تحتانی (پاراپلژی) استفاده می شود. این نوع از عصاها، می توانند تعادل و حمایت کافی را برای مددجو/بیمار فراهم آورند.

شکل ۲- عصای زیر بغل آرنجی

1 - Standard Crutches

2 - Forearm Crutch

۳-۷-۳

عصا زیر بغل پلت فرم^۱

این عصاهای زیر بغل دارای یک صفحه برای قرار دادن آرنج و یک دستگیره می باشد و برای مددجو/بیمارانی که دارای آرتروز در اندام تحتانی و ضعف عضلات هستند، کاربرد دارد و این نوع عصا از انتقال فشار به مچ دست جلوگیری می کند.

شکل ۳- عصای زیر بغل پلت فرم

۸-۳

پد^۲

توده بالشتکی شکلی از جنس یک ماده نرم.

۹-۳

کمربند های راه رفتن^۳

کمربندی است از جنس بسیار محکم و دارای یک سگک برای بستن راحت کمربند دور کمر بیمار/مددجو . با استفاده از این کمربند پرستار می تواند از بیمار در هنگام راه رفتن حمایت و از افتادن وی جلوگیری کند.

شکل ۴- کمربند راه رفتن و چگونگی استفاده از آن

-
- 1 - Platform Crutch
 - 2 - Pad
 - 3 - Walking Belt

۱۰-۳

طرز راه رفتن^۱

برای توصیف سبک ویژه ای از راه رفتن به کار می رود. چرخه راه رفتن با انقباض پاشنه یک پا شروع شود و با انقباض پاشنه ی پای دیگر ادامه می یابد. پرستار از طریق بررسی راه رفتن مددجو قادر است نتایجی در مورد تعادل، وضعیت، امنیت و توانایی راه رفتن بدون کمک بیمار/مددجو به دست بیاورد. نحوه راه رفتن انسان هماهنگی سیستم های استخوانی، عصبی و عضلانی بدن را می طلبد.

۱۱-۳

تعادل^۲

انطباق هماهنگ و ایجاد توازن مابین عملکردهای مختلف بدن.

۴ اهداف مداخله ای

انتقال وزن از یک پا به هر دو پا در مددجویان/بیماران ناتوان، به دست یا بازو

۵ حداقل وسایل مورد نیاز

۱-۵ عصای زیر بغل

۲-۵ پدهای عصای زیر بغل

۳-۵ کمربند راه رفتن در صورت لزوم

۶ روش انجام کار

۱-۶ بررسی دستور پزشک مبنی بر استفاده از عصای زیر بغل

۲-۶ شستن دست ها مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹

۳-۶ آماده کردن وسایل مورد نیاز و آوردن آنها به اتاق بیمار/مددجو

۴-۶ برقراری ارتباط با بیمار/مددجو

۵-۶ قرار دادن عصای زیر بغل به طوری که در فاصله ۱۵ سانتی متری کنار بیمار/مددجو و در فاصله ی (۱۰-۱۵) سانتی متری جلوی او قرار داشته باشد.

یادآوری- در این حالت عصای زیر بغل باید در فاصله ی ۵-۴ سانتی متری زیر بغل بیمار/مددجو یعنی با فاصله حدود ۲ انگشت از آن قرار گیرد.

۶-۶ تنظیم جای دستی عصای زیر بغل طوری که آرنج بیمار/مددجو در زمان ایستادن زاویه ۳۰ درجه بگیرد.

۸-۶ بستن کمربند دور کمر بیمار/مددجو هنگام راه رفتن در صورت لزوم

۹-۶ کمک به مددجو/بیمار در حفظ تعادل در حین راه رفتن

۱۰-۶ آموزش به بیمار/مددجو که چگونه با استفاده از عصای زیر بغل تعادل خود را حفظ کند.

۱۱-۶ آموزش به بیمار/مددجو جهت نشستن

یادآوری - جهت نشستن بیمار/مددجو، هر دو عصای زیر بغل را در یک دست نگه داشته، وزن خود را روی عصاهای زیر بغل و پای سالم انتقال دهد. سپس با گرفتن دسته ی صندلی با استفاده از دست آزاد، بدن خود را برای نشستن به صندلی نزدیک کرده و کاملاً روی صندلی می نشیند.

۱۲-۶ ثبت کلیه اطلاعات و یافته ها شامل :

الف- نوع عصای زیر بغل و تعداد آن

ب - تاریخ و زمان شروع به استفاده از عصای زیر بغل

پ- مسافت پیموده شده

ت- میزان تحمل بیمار/مددجو در استفاده از عصای زیر بغل

۷ شرایط انجام کار

۱-۷ آماده کردن کلیه وسایل

۲-۷ حفظ نکات ایمنی در زمان شروع به استفاده از عصای زیر بغل

۴-۷ ارائه توضیحات لازم به مددجو/بیمار در مورد فرآیند انجام کار

۸ شرایط ارائه دهنده خدمت

این فرآیند کاری توسط پرستار یا کمک پرستار در کلیه بخش های عمومی و تخصصی جهت مددجو/بیمار ارائه می گردد.

۹ نکات آموزشی

سه نوع عصای زیر بغل معمولاً مورد استفاده قرار می گیرد، آلومینیومی، چوبی و صفحه ای .
عصاهای زیر بغل آلومینیومی و چوبی در بیمارانی که دچار پاراپلژی می باشند مورد استفاده است. نوع صفحه ای عصای زیر بغل در بیمارانی که دچار آرتریت می باشند، استفاده می شود.

پیوست الف
(الزامی)
حقوق مددجو/ بیمار

الف-۱ مددجو/ بیمار حق دارد در اسرع وقت درمان و مراقبت مطلوب، مؤثر و همراه با احترام کامل را بدون توجه به عوامل نژادی فرهنگی و مذهبی از گروه درمان انتظار داشته باشد.

الف-۲ مددجو/ بیمار حق دارد در صورت تمایل شخصی و عدم تهدید سلامتی آحاد جامعه طبق موازین قانونی رضایت شخصی خود از خاتمه درمان را اعلام و یا به دیگر مراکز درمانی مراجعه نماید.

الف-۳ مددجو/ بیمار حق دارد جهت حفظ حریم شخصی خود از محرمانه ماندن محتوای پرونده پزشکی، نتایج معاینات و مشاوره‌های بالینی جز در مواردی که براساس وظایف قانونی از گروه معالج استعلام صورت می‌گیرد اطمینان حاصل نماید.

الف-۴ مددجو/ بیمار حق دارد از رازداری پزشک و دیگر اعضای تیم معالج برخوردار باشد لذا حضور بالینی افرادی که مستقیماً در روند درمان شرکت ندارند موکول به کسب اجازه مددجو/ بیمار خواهد بود.

الف-۵ مددجو/ بیمار حق دارد با کسب اطلاع کامل از نوع فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بیمارستان که بر روند سلامتی و درمان او مؤثرند تمایل و رضایت شخصی خود به مشارکت درمانی را اعلام و یا در مراحل مختلف پژوهش از ادامه همکاری خودداری نماید.